

1926-10-21

SENDER

Ellen Sawyer

RECIPIENT

Louise Brønsted

FACTS

Document type:

Letter

Language:

Da

Date explanation:

Datoen er skrevet øverst s. 1

General comment:

Thompsons og skolebestyreren
kendes ikke. Det vides ikke, hvem
Gamle var. Swane kan både være
Sigurd og Leo Swane.

Thøger Larsens "Søndengalm. Digte
fra Italiensrejsen 1925-1926" udkom
1926.

Laura Warberg døde 10. april 1926.

Hendes familiemedlemmer fik derefter
diverse af hendes ejendele med sig
hjem.

Sender's location:

Kerteminde

Sender info (seal, address, etc.):

Bynavnet er skrevet på kuvertens
bagside

Recipient's location:

116 Bishop Street New Haven Conn.
USA

Recipient info (Transcript, Inscription,
etc.):

Adressen er skrevet på kuvertens
forside

Mentioned people:

Peter Bichel

Johanne Brandstrup

Ludvig Brandstrup, billedhugger

Gudmund Hatt

Grethe Jungstedt

Matilda Jungstedt

Alhed Larsen

Johanne Christine Larsen

Johannes Larsen

Thøger Larsen

Christine Mackie

William Mackie

Harris Sawyer

Kjeld Tutein

Andreas Warberg
Minna Warberg
Jeppe Aakjær

Archive:
Kerteminde Egns- og Byhistoriske
Arkiv, BB3793

Trykt udgave:
Nej

Provenance:
Gave til Østfyns Museer fra en
efterkommer af Louise Brønsted

TRANSCRIPTION

[På kuvertens forside:]

3

Mrs. J. L. Brønsted

Bishop St. 106

New Haven

Conn.

U.S.A.

[På kuvertens bagside:]

Return to: Sawyer - Kjerterminde, Denmark

[I brevet:]

21/10 - 26 Kjerterminde

Kære lille Lugge!

Tak for dit Kort fra Niagara. Det fryder mig stadig ubeskriveligt, at du synes saa godt om Amerikanerne. Det er som om Nulle - jeg mener Eastman - faar Opregnsning der i gennem. Naar jeg følte noget fra or ["ra" overstreget; "or" indsat over linjen] Amerika, var det jo paa en Maade via ham, - jeg oplevede paa en mærkelig Maade - intuitivt - hans Fornemmelse og synes jeg har oplevet hans Barndom og Ungdom, - ja endog hans Forfædres, - de strænge, stærke [ulæseligt ord] England Puritanere. Naar alt det, som var hans Rod og Oprindelse blev haanet og uforstaaet, saa syntes jeg det var Eastman selv! Og saa kan du nok forstaa, at det er en uhyre Tilfredsstillelse naar du kan lide noget af det. - Det tog mig flere Aar og lære at forstaa, men jeg er jo ogsaa saa dum, - eller var, - for jeg siger med Dr. Bichel at det er dejligt at mærke, at man bliver klogere Aar for Aar. Men Lugge, jeg tror virkelig at jeg paa de 13 Aar jeg boede derovre, naaede langt i Forstaaelse, den dybe Gennemtrængende Forstaaelse af New England. Gud skal vide, der var nok at irritere sig over, men "tout comprendre, cè serat tout pardonner" - (undskyld Stavefæjl) Mit Billede af Forfædrenes Skikkelser og Liv og Gærning ["og Gærning" indsat over linjen] var saa levende, at det hjalp til at opfatte Efterkommerne mere retfærdigt, end de fleste Indvandrere ellers gør det. [ellers gør det" indsat over linjen] Dernæst kunde jeg skjælne el. ane hvor der var Overfaldsskade paa Samfundslivet. Mulig en Del af mine "Opfattelser" var indbildte, - men ogsaa mulig at en Del var Intuition. - Jeg læste jo med stor Iver Landets Historie - John Fiske var den bedste. Kan du ikke faa dem fra et "library" - der maa vel være et Carnegie i Nærheden, - det synes jeg altid, der var. Det Fiske ["Fiske" indsat over linjen] er efter min Mening glimrende Bøger. Og Lugge faa dem paa "library" til at anbefale dig Bøger, som karakteriserer Befolkningen i New

England. Jeg ved nok at Conn. ikke er New England, - men du kan godt ["godt" indsat over linjen] for min Skyld sætte dig lidt særlig ind i alt det New E. ["New E. indsat over linjen] Jeg kan ikke huske Forfatterens Navne Mange af dem er maaske lidt barnlige og for en Europæer lidt sødladne, - men det er det samme, - de hjælper til at levendegøre Billedet af Folket. Jeg er dog en Torsk til at huske. - Der var en som bl.a. skrev "Timothys Quest" - en Dame, - hun har mange smaa fine Fortællinger om Landboerne. Og det er jo paa Landet og i de smaa Landsbysamfund, at man finder de rene Typer. Mornine prællede alt jo af paa, - Hatt ligesaa, - han saa i Amerikanerne mest kun Indianerforfølgere. Junge var der for kort og kom ligesom forkert ind paa det hele, - Billy jo noget ufordøjelig - aandelig talt. - Lugge, læs ogsaa Mark Twains "Huckleberry Finn ["II" indsat over linjen] og Tom Sawyer. ["I"] indsat over linjen] (T.S. først.) Huckleberry er den bedste. Jeg kan ikke se andet end at den er glimrende Literatur. Denne Færd ned af Missisipi paa Tømmerflaaden sammen med Negeren Sam er virkelig en af mine store Oplevelser paa Literaturens Omraade. Men hvor er jeg blevet haanet for min Smag her til Lands. Naa, du synes maaske at jeg maa hellere fortælle lidt om Danmark, end fordybe mig i Amerika. Men du forstaar nok, at jeg er meget optaget af at du er der. Gid du kunde se East Andover og lade Thompsons vise dig vores Hus. Men det er jo noget afsides naturligtvis. -

Ja, hvad er der her. - Nu er det Efteraar og Bladene er faldne ude i min lille Have, men der kan endnu plukkes en Del Lathyrus og Petunia og Reseda og Georginer. Jeg har faaet mine brune Chenille-Vintergardiner op, - som Mor ordnede for mig i fjor, - de luner og hygger umaadeligt. Her er yndigt og jeg er mere end nogensinde forelsket i mit lille "komplette" Hus. Af Begivenheder: Thøgers nye Digtsamling, som hedder "Søndengalm" er udkommet. Det er altsammen Digte fra og om Italien. Jeg spejder efter Anmeldelser. De betegner afgjort et Vendepunkt i hans Produktion, og jeg er spændt paa, hvad Side, man mener han er vendt til. Det er en Fornyelse, det er der ikke Tvivl om. - Lille Muse og Lille rejste d. 21 Sept. det var et slemt Savn, - men det er saa morsomt at tænke paa, at de har været her og at de hyggede sig her. Gr. tog 5 Pund paa af min gode Mad!! Thøger var her og hilse paa dem paa Hjemrejse fra Aakjærfest og gamle Gr. og jeg kørte ham i Bil til Jelling hvor han saa tog Toget. Mon jeg dog ikke har skrevet det. - Vi var ved Faarup Sø, som vi ogsaa var ved. - Lugge, vi har en "tysk Aften." Her er nemlig en delvis indfødt ung Lærer ved Skolen, som giver private Timer ogsaa. En livlig, energisk ung Mand. Klassen bestaar af Skolebestyreren, Junge og mig. Desværre synes jeg at Skolebestyreren er meget tykhovedet, - han træder og stamper i hvert

sølle Akkusativ og Dativ. Han kalder det Grundighed, men jeg kalder det Tykhovedethed. Saadan kan man jo se lidt forskelligt paa det. Havde vi Enetimer, skulde jeg blive som en Indfødt i Vinter, - det siger den unge Mand selv. - Men Skoleb. haler jo tilbage. Han laver jo ogsaa en Pærevælling af hver Sætning ved at blande Engelsk i det, - og er selvf. stolt af det (det er de altid). Jeg synes det er saa morsomt at Junge er med. Hun er min Gæst i Timen d.v.s. jeg forærer hende hendes Andel. Ellers vilde hun ikke være med, - hun ofrer jo intet paa sig selv. Hveranden Gang er det her og hveranden Gang hos Skoleb. og saa drikker vi Kaffe bagefter. Det er saa fornøjeligt. -

Nu er Lases kommet hjem fra Båxhult. Alhed var saa rask da hun kom og har haft det glimrende deroppe, - men saa snart hun kommer hjem, er det jo knap saa godt. Og saa kan du tænke dig, - da de havde været hjemme en Uge rejste de til Jagt paa Orelund og Torbenfeldt og kom hjem i Aftes og idag ligger Alhed. Der var isnende koldt og hun frøs saa grænseløst og det kan hun jo ikke taale. - Hun vidste det i Forvejen, men syntes, hun var nødt til at tage med for Las's Skyld. Og nu er hun jo saa bitter paa ham. Der er jo Ting, vi grovere Naturer ikke forstaa. Hun kunde da sige "Fanneme, nej jeg vil ikke med" Det er da en daarlig Tjeneste at gøre ham, at føje ham og rejse med, - og saa være færdig at æde ham af Arrigskab bagefter. Las er jo nu en Gang en Klodsmajor med hendes Sygdom. - Swane er der i denne Tid. Kjeld Tutein er nu fast ansat som Gamles Hushjælp. De er meget glade ved ham og det er en stor Ting for Gamle. - Dede var her i Søndags et lille Svip. Han valgte sa en af de gamle slebne Karafler [tegning indsat] hjemme fra samt Tinbægeret du ved, som Mor altid havde paa Bordet. Og Minna fik det grønne Shawl. Vi fulgte ham til Middelfart - Gamle i sin Bil, - og i Hotel Middelfarts gamle Vinstue - en sjov Kælder nød vi en [indsat i venstre margen s. 6; på højkant:] Flaske Portvin til 12 Kr, som Dede gav. I ser vel at Lut er bleven gift med Hais! - Min nye Fortælling er nu færdig Se S. I (se S. X) ["(se S. X)" overstreget] 2 [Indsat i venstre margen s. 2; på højkant:] Thøger fik M.S. og skriver, at han har læst den med "Interesse og Fornøjelse", - men det kan ikke nytte noget. Jeg vil gjerne vide, hvad [Indsat i venstre margen s. 3; på højkant:] der er skidt og hvad der er godt (om der er noget). Den hedder "Aaen" og vores Aa er en af Hovedpersonerne, saa du kan forstaa, at [Indsat i venstre margen s. 4; på højkant:] jeg har forsøgt at udtrykke noget af min Følelse for det dyrebareste, vi har. Hvis jeg var gammeldags og senti- (fort. Side 6) [Indsat i venstre margen s. 6; på højkant:] mental saa skulde der være Dedikation, saadan: "Til lille Muk som jeg har oplevet Aaen sammen med." Men saadan noget nøjes man med at tænke nu omstunder, - og det kan jo

**KILDER TIL
DANSK
KUNSTHISTORIE**

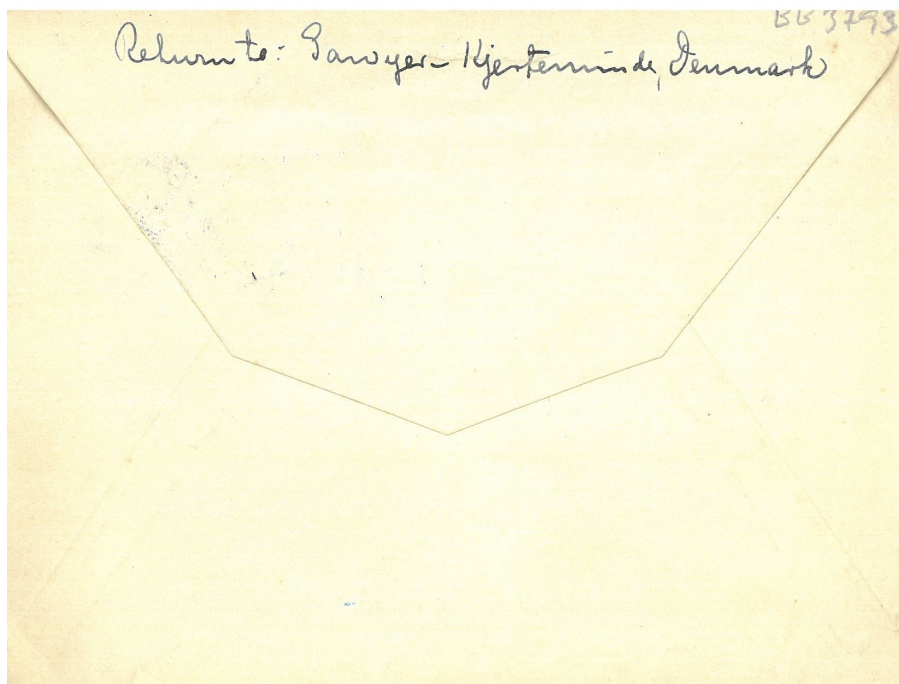
NY CARLSBERGFONDET

for saa vidt være lige saa godt. [Indsat i venstre margen s. 1; på højkant:]
Jeg skal sende dig den saa snart den er maskinskrevet, - og saa vil jeg
gærne have en lidt indgaaende Kritik fra dig.

KILDER TIL
DANSK
KUNSTHISTORIE

NY CARLSBERGFONDET

21/10 - 26 Historisk
Kære pke Luffe!
Tak for dit Kort fra Nia-
gara. Det fylder mig stadig ubeskuel-
ligt, at du synes saa godt om Ameri-
kanerne. Det er som om Nulle - j
mener Eastman - faar Gennemgang der
gennem. Naar j faeler noget for
Amerika, var det jo paa en Maade
via ham; j oplevede paa en Maade
hj Maade - intuitivt - hans Formuenhed
og synes j har oplevet hans Barry-
dom og Ungdom; ja endog hans For-
faders - de strange, sterke hved Eng-
land Puritanere. Naar det som
var hans Rod og Oprindelse blev haaret
og uforstaaet saa rynter j det var
Eastman selv. Og saa kan du nok
forstaa, at det er en ubigge Tjefredstillelse
naar du kan lide noget af det. - Det
tog mig flere Aar at lare at forstaa
men j er jo ogsaa saa dum, eller
var - for j siger med Dr. Richel at det
er det ligst at merke, at man bliver klar
for det. Men Luffe, j tror virkelig

Et blad sendt dig, den var enest den en manden skrevet, og kan
det i gamle bøger en list indprægete til. Til fra dig.

Det er paa de 13 Aar, jeg boede derovre,
naaede langt i Forstaelse, den dybe, grund-
trengende Forstaelse af hend England. End
skal vi, der var uok at, i intere sig over, men
forst comprehende, og sere at, "forst pardonne!"
(undskyld Staseff) Mit Billede af Forfalden
Skikkelser og Liv, ^{men} saa levende, at det
hjalp til at opbath Efterkommernes, mere
velfardigt, end de fleste Indvaandere. ^{eller spidte} Demest
kunde jeg skjalne det ene haal der var
Overfalderkale paa Samfundstuel. Muli
en del af mine "Opfaldker" var und-
betste - men ogsaa muli at en del var
Intuition. - Jeg laste jo med stor Over-
Lyndets Historie - John Fiske var den bedste.
Han der ikke saa dem fra et Library - der
man vel bare et Carnegie i herfelen -
det synes jeg altid, der var, det ^{Fiske} efter
min mening glimrende Bøger. Og Luppe
saa dem paa "Library" til at anbefale
de Bøger, som karakterisere Befolkningen
i hend England. Jeg ved uok at Com. ikke
er hend England, - men du kan ^{gaa} for min
Skjed. Kalle dig lidt selv ind i aef
det. Jeg kan ikke huske forfaldernes haare
Mange af dem er maake uok lidt

Prosa for mig
forst "det" - men det kan, alle mig det angik.
Det er dem med "Indbyggerne" og
og det samme er det, haal

barndige, og for en Europæer hat spældet,
men det er det samme, - de bygger til
at levende og Brevet af Fæket. I er dog
en Torsk til at huske. - Der var en som bl. a.
skrev "Timothy Guest" - en dame, - hun har
mange smaa fine Fortællinger om Landboerne
Og det er jo paa Landet og i de smaa Lande
samfund, at man finder de rene Typet.
Mormine plejede alt jo at paa, - Helt lige
paa, - har saa i Amerikanske mest kun
Indianske fortællinger. Junge var der for kort
og kom lige som fortælling end paa det
hele, - Blev jo meget uforsidelig - aandelig
taet. - Lige, les ogsaa mark Twains, Huck
berry Finn og Tom Sawyers. (T. P. spret.)
Huckleberg er den bedste. I kan ikke se
andet end at den er glimrende Litteratur.
denne Færd net af mississippi paa Tannet
flaaden sammen med hegeren Sam er
vokst en af mine store Gleser paa
Litteraturens Omraade. men hvad er jo blevet
haaret for min Smag her til Lande.
haa, du synes maaske at j
maa hellere fortælle list om Danmark end
fordybe mig i Amerika. men du fortæller
nok, at j er meget optaget af at du er
der. - Lid du kunde se Carl Anderson a

Den første af de to sider af min Hæfte om for det
lystbetragtning, er her. Her er den gamle slægt og den

Her er skrevet af fru den er godt som den er vist. Den kaldes (den) af hende som er en af hende personlige, som den kan fortælle, at

Lele Thompsons nye de vores hus. Men det er jo noget afsløret naturligt. —
Ja, hvad er der her. — Nu er det Efteraar af Bladene er faldne ude i min hele klasse, men de kan endnu plukkes en del Lathyrus og Peluria og Reseda og Georginet. Jo har faaet mine gamle Chemill-Untersagelser af, som med ordene for mig i fjor, — de ligger og ligger uuaadligt. Her er yndigt og jo er mere end uopslidende forelsket i mit hele "komplett" hus. af Rejisenhøjen; Thøgers nye Digtamling, som hedder "Pindengalen" er udkommet. Det er alle sammen digte fra og om Italien. Jo spejder efter Annelderen. De betegner altsamt et vundepunkt i hans Produktion, og jo er spændt paa, hvad Side, man mener han er vendt til. Det er en Tarmyche, det er der alle Tind om. — Lige hvide af Lille rejste d. 21 Sept. det var et dement Svar, — men det er end maaske kom at hørte paa, at de har været her og at de hyggelse sig her. Jo tog 5 to paa af min gode mand!! Thøger var her af Lille paa den paa Gennemse fra halvsfest og Lande Jo og jo kørte ham i Bil til Jelling fraal han kan tag Tøjet. Men jo dog alle har skrevet det. — Vi har vel været Jo, som i oppe var vel. — Lige, vi har en "lysk Eftera." Her er nemlig en delvis indhold. —

